

BDO Accountants & Belastingadviseurs B.V.
Deloitte Accountants B.V.
Ernst & Young Accountants LLP
KPMG Accountants N.V.
Mazars Accountants N.V.
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Kopie aan:

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)
De beursvennootschappen genoteerd aan Euronext Amsterdam

Den Haag: 17 december 2024

Betreft: VEB Accountantsbrief 2025 en de verwachte bijdrage van de externe accountant

Geachte dames en heren,

Met de jaarlijkse accountantsbrief beoogt European Investors-VEB ('**VEB**') een bijdrage te leveren aan een meer effectieve en kwalitatief hoogstaande wettelijke controle. Een onlosmakelijk onderdeel van de effectiviteit is een betekenisvolle rapportage van en communicatie door de externe accountant aan het maatschappelijk verkeer.

Door middel van deze brief stellen wij u graag op de hoogte van enkele thema's waaraan wij namens beleggers komende tijd bijzondere aandacht zullen besteden, zowel bij de bestudering van de jaarverslagen en de controleverklaringen als ook tijdens de komende cyclus van aandeelhoudersvergaderingen.

Speerpunt I: Kritische toets dubbele materialiteitsanalyse

Het boekjaar 2024 bergt de nieuwe uitdagende dimensie in zich van de controle van de duurzaamheidsverslaggeving. De VEB is ermee bekend hoezeer beursvennootschappen en de accountancysector inspanningen doen zich met niet-financiële informatie vertrouwd te maken en de benodigde capaciteit, zowel in deskundigheid als in de personele bezetting, op te bouwen.

Op grond van de CSRD en de daarop gebaseerde duurzaamheidsrapporteringsstandaarden (*European Sustainability Reporting Standards*, ESRS) moeten ondernemingen zowel rapporteren over de effecten van hun activiteiten op mens en milieu (*inside out*) als over de financiële gevolgen van duurzaamheidskwesties op ondernemingen (*outside in*). De ESRS bieden aanmerkelijke vrijheid de dubbele-materialiteitsanalyse (*Double Materiality Assessment*, DMA) in te richten.

European Investors-VEB

P.O. Box 240, 2501 CE The Hague, The Netherlands | Amaliastraat 7, 2514 JC The Hague, The Netherlands T +31 (0)70 313 00 00

I www.europeaninvestors.eu
E info@europeaninvestors.eu

I www.veb.net
E info@veb.net

IBAN NL58 ABNA 0429655002
BIC ABNANL2A

CC 40408053
VAT NL002602702B01

Voor de VEB is de DMA de crux van de met duurzaamheidsrapportering te bevorderen doelstelling. Die doelstelling is de verwezenlijking van de in de CSRD tot uitdrukking gebrachte verduurzaamheidsdoelstellingen. Anders gezegd; de CSRD heeft niet 'rapporteren om het rapporteren' tot doel. Gelet daarop moedigt de VEB u aan kritisch te toetsen of en in hoeverre de DMA's aan hun doel beantwoorden.

De VEB ziet daarbij graag dat de verklaring met een beperkte mate van zekerheid (*limited assurance*) over de opdracht tot onderzoek van de duurzaamheidsrapportering de *key assurance matters* beschrijft. Dat geldt evenzeer voor het benoemen van materiële bevindingen over het DMA-proces en eventuele aanbevelingen die de externe accountant in het kader van de kwaliteit van de duurzaamheidsrapportering heeft gedaan.

De VEB voegt hieraan nog toe dat het goede zicht op de dubbele materialiteit diepgaande kennis van zowel de financiële als niet-financiële prestatiecriteria vergt. Daarom is van belang dat u waakt voor het integraal beeld en de doorwerking van niet-financiële rapportering in de financiële rapportering.

Speerpunt II: Fraude - rapporteren van bevindingen

Het maatschappelijk verkeer eist van de externe accountant dat deze zich als poortwachter gedraagt. Die verantwoordelijkheid impliceert dat in het kader van de wettelijke controle een diepgaande en zorgvuldige frauderisicoanalyse prioriteit heeft. Daar waar het zorgvuldig in kaart brengen van frauderisico's veronachtzaamd wordt, wordt het fundament onder de wettelijke controle immers weggeslagen.

Van belang is dat de onlangs herziene NBA Handreiking 1137 '*Corruptie, werkzaamheden van de accountant*' fraude en corruptie in het kader van de wettelijke controle gelijkstelt. De corruptierisicoanalyse is daarmee onderdeel geworden van de verplichte frauderisicoanalyse. Corruptie krijgt zo een grotere en meer herkenbare positie in de accountantscontrole, een voorwaarde om het controlerisico tot het vereiste aanvaardbaar lage niveau terug te brengen.

De VEB pleit zoals bekend al geruime tijd voor het uitbreiden van de rapportage in de controleverklaring met de bevindingen over fraude(risico's). Analyses van fraudeparagrafen van voorgaande jaren wijzen evenwel uit dat deze waardevolle inzichten vooralsnog ontbreken. De informatiewaarde van de fraudeparagraaf is voor gebruikers ronduit beperkt. Voor de externe accountant is dit bovendien een gemiste kans om zijn eigen rol en relevantie beter te illustreren. De meerwaarde van de fraudeparagraaf zit in een bedrijfsspecifieke toelichting van bevindingen. Dat betekent doortastend maatwerk, in plaats van inwisselbare en generieke passages.

De minister van Financiën heeft de sector eerder dit jaar opgeroepen te stoppen met het gebruik van standaardteksten. In zijn appreciatie bij de slotrapportage van de Kwartiermakers toekomst accountancysector wees hij op het belang van het rapporteren van bevindingen met betrekking tot fraude in de controleverklaring. De Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) gaf onlangs aan die visie te onderschrijven. Gesteund door deze aansporingen verwacht de VEB dat externe accountants doortastend acteren en een betekenisvolle fraudeparagraaf concipiëren als onderdeel van de controleverklaring bij de jaarrekening over 2024.

European Investors-VEB

P.O. Box 240, 2501 CE The Hague, The Netherlands | Amaliastraat 7, 2514 JC The Hague, The Netherlands T +31 (0)70 313 00 00

I www.europeaninvestors.eu
E info@europeaninvestors.eu

I www.veb.net
E info@veb.net

IBAN NL58 ABNA 0429655002
BIC ABNANL2A

CC 40408053
VAT NL002602702B01

Speerpunt III: Dialoog over bevindingen

Evenals in voorgaande jaren vraagt de VEB aandacht voor het verder verbeteren van de proactieve en assertieve opstelling van de externe accountant in aandeelhoudersvergaderingen (AvA). Bij de cultuurverandering waartoe de sector wordt opgeroepen, past een andere publieke positionering.

Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren meent de VEB dat materiekkennis, het tonen van gezond verstand en een open professionele houding in de beantwoording van vragen tijdens AvA's zal bijdragen aan een betere maatschappelijke perceptie en meer waardering voor het belangrijke professioneel-kritische werk dat een accountant verricht. Het terugvallen op vooraf afgestemde en slechts oppervlakkige teksten zonder bedrijfsspecifieke duiding is zonder meerwaarde en doet afbreuk aan de eigen verantwoordelijkheid en rolinvulling. Bestaande wet- en regelgeving, ook ten aanzien van geheimhouding, vormt volgens de VEB geen belemmering voor een meer open en ruimhartigere communicatie.

Speerpunt IV: Verklaring Omtrent Risicobeheersing (VOR)

Met de Verklaring Omtrent Risicobeheersing moet extern worden gerapporteerd over de risicobeheersing binnen de vennootschap. Een goed functionerend risicobeheersingssysteem is een randvoorwaarde voor het succesvol en bestendig kunnen creëren van waarde. De schragende partijen van de Corporate Governance Code zijn eind 2023 reeds tot een akkoord gekomen over de reikwijdte en definitieve inhoud van de VOR.

De bestaande reikwijdte van financiële verslaggevingsrisico's is verbreed naar de operationele risico's, compliance met wet- en regelgeving en duurzaamheidsrisico's, conform de oorspronkelijke ambitie van de Nederlandse Corporate Governance Code. Die verbrede inhoud en gebalanceerde aanpak heeft inmiddels groot draagvlak gekregen. Het kabinet had de schragende partijen eerder daarvoor opgeroepen, gelet op de tijdelijk absentie van een Monitoring Commissie Corporate Governance Code (MCCG), aan de slag te gaan en de VOR te ontwerpen. Het is onfortuinlijk dat er nog steeds geen nieuwe MCCG is ingesteld. Evenwel lijkt dit gelukkig wel snel te gaan gebeuren. Gelet op de appreciatie van de direct betrokken ministeries en de unanieme steun van alle schragers voor de VOR, inclusief de opstellers en controleurs, mag ervan uit worden gegaan dat direct na benoeming van de overige leden van de MCCG de VOR een hamerstuk zal betreffen.

Gelet op de kenbaarheid van de inhoud hechten wij er grote waarde aan dat conform de doelstellingen van de VOR, te weten inwerkingtreding per 1 januari 2025 met een eerste VOR over boekjaar 2025 (in het jaar 2026), door beursvennootschappen wordt gehandeld.

De strengere eisen in risicobeheersing die de VOR oplegt aan beursvennootschappen zullen onmiskenbaar gevolgen hebben voor de rol en controlewerkzaamheden van externe accountants. Van de VOR gaat een belangrijke prikkel voor de externe accountant uit actief te toetsen of de onderbouwing van de VOR verenigbaar is met zijn bevindingen die volgen uit de controlewerkzaamheden. Daarmee krijgen externe accountants zowel een belangrijke rol in de totstandkoming van de VOR, de rapportering van de VOR alsook de communicatie daarover richting gebruikers van de jaarrekening én de AvA. Zo kan de VEB zich voorstellen dat geconstateerde

European Investors-VEB

P.O. Box 240, 2501 CE The Hague, The Netherlands | Amaliastraat 7, 2514 JC The Hague, The Netherlands T +31 (0)70 313 00 00

I www.europeaninvestors.eu
E info@europeaninvestors.eu

I www.veb.net
E info@veb.net

IBAN NL58 ABNA 0429655002
BIC ABNANL2A

CC 40408053
VAT NL002602702B01

tekortkomingen en gedane aanbevelingen in de controleverklaring worden belicht. De VEB verwacht dat externe accountants deze toegenomen verantwoordelijkheid op gepaste wijze zullen invullen.

Speerpunt V: Examenfraude

De examenfraude doet afbreuk aan de veelheid van initiatieven en maatregelen gericht op herstel van vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in accountants. Het imago van de accountancysector is, wederom, ernstig gebutst.

De VEB kan niet verhullen verbaasd te zijn dat er, zeker in internationale verhoudingen, in Nederland hierop laat lijkt te zijn gereageerd én geacteerd. De VEB dringt erop aan dat uw organisatie meer blijk geeft van de urgentie van rapportage van de uitkomsten van de interne onderzoeken. Ook verwacht de VEB dat accountantsorganisaties maatregelen hebben getroffen - of nog zullen treffen - in de samenstelling van auditteams zodra is vastgesteld dat bij de wettelijke controle betrokken accountants zich schuldig hebben gemaakt aan examenfraude.

Tot slot

De VEB hoopt en verwacht dat accountants in de controleverklaringen bij de jaarrekening 2024 en in de AvA bereid zijn extra stappen te zetten in de transparantie aan gebruikers van de jaarrekening.

Hoogachtend,

European Investors-VEB

Gerben Everts

Directeur

European Investors-VEB

P.O. Box 240, 2501 CE The Hague, The Netherlands | Amaliastraat 7, 2514 JC The Hague, The Netherlands T +31 (0)70 313 00 00

I www.europeaninvestors.eu
E info@europeaninvestors.eu

I www.veb.net
E info@veb.net

IBAN NL58 ABNA 0429655002
BIC ABNANL2A

CC 40408053
VAT NL002602702B01